

Hjemmekontor og digitale løsninger

Kristine Nergaard

Om undersøkelsen

Undersøkelsen er gjennomført av Norstat i uke 16-18 i 2020 og omfatter 1000 personer hvorav 670 er i arbeid. Spørsmålene dreide seg først og fremst om hjemmekontor og bruk av digitale løsninger. Undersøkelsen ble gjennomført per telefon.

Undersøkelsen er vektet for å korrigere skjevheter når det gjelder alder og geografi.

En gjennomgang viser at det også er skjevheter etter næring og utdanning. Vi har en overrepresentasjon av arbeidstakere med høyere utdanning og arbeidstakere i bransjer som undervisning, offentlig administrasjon og rådgivningstjenester, kommunikasjon og IKT. Varehandel, overnatting og serveringsbransjen, vakt, renhold og arbeidsmarkedstjenester er underrepresentert. Vi har ikke konstruert vekter for å korrigere for dette.

Hovedfunn

Arbeidshverdagen er endret for veldig mange

- Rundt 80 prosent av norske arbeidstakere har fått sin arbeidssituasjon vesentlig påvirket av koronasituasjonen. Pålegg om å jobbe hjemmefra er det mest vanlige. En drøy fjerdedel har fått andre arbeidsoppgaver, 20 prosent har fått økt arbeidstid og like mange har fått redusert arbeidstid.
- Alle bransjer er sterkt berørt. Men andelen berørte er lavest innen vareproduksjon (bygg, industri, primærnæringene) og høyest i undervisningssektoren.
- Arbeidstakere med høyere utdanning er overrepresentert blant de som oppgir at arbeidssituasjonen er endret. Mange av disse jobber fra hjemmekontor.

En mer digital hverdag

- Digitale verktøy er tatt i bruk i langt større omfang enn før koronaepidemien. Kun 20 prosent oppgir at de ikke bruker slike verktøy. Løsninger som gjør det mulig å møtes digitalt er mest vanlig.
- Det vanligste er å ha møter med kolleger. Men en god del arbeidstakere har også møter med kunder og samarbeidspartnere. Om lag halvparten av de som bruker digitale verktøy oppgir at de har undervist eller formidlet via slike plattformer.
- Arbeidstakerne fordeler seg i to store grupper, de som mener at digitale møter, undervisning og formidling er omtrent like effektivt som det å møtes ansikt til ansikt og de som mener at det er en dårligere løsning. Et mindretall på om lag 10 prosent mente at digitale løsninger er bedre.

Hjemmekontor

- Om lag halvparten av respondentene jobber fra hjemmekontor. Flertallet oppgir at dette stort sett gjelder hele uka. En god del deler hjemmekontor med ektefelle/samboer eller andre voksne.
- De fleste jobber fra et rom der de sitter alene, men bare 38 prosent har et tilrettelagt hjemmekontor. Et mindretall deler arbeidsrom med andre i husstanden.
- Det er ulike syn på hvor produktiv man er på hjemmekontoret. 39 prosent oppgir at de er mindre produktive, 16 prosent sier de er mer produktive og 43 prosent svarer ingen forskjell.
- 30 prosent av de som jobber hjemmefra har barn i grunnskolealder hjemme, og flertallet av disse følger opp barna og skolearbeidet. Kvinner tar større ansvar enn menn, også der begge foreldrene jobber hjemmefra.

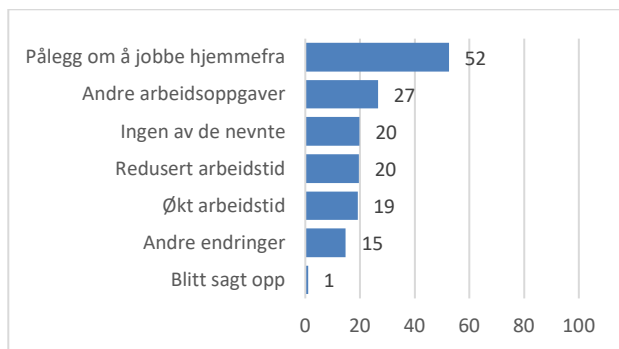
Vil vi jobbe mer hjemmefra/digitalt?

Flertallet tror at de vil fortsette å jobbe hjemme/digitalt også når hverdagen er tilbake til det normale. Her er ansatte innen undervisningssektoren og arbeidstakere med høyere utdanning på topp. Det er ingen forskjeller etter alder. Eldre arbeidstakere ser ut til å være like innstilt som yngre på å endre arbeidsvanene.

Fire av fem arbeidstakere har fått en endret hverdag

Koronakrisen har påvirket arbeidshverdagen for et stort flertall av norske arbeidstakere. Drøyt halvparten oppgir at de er pålagt å jobbe hjemmefra. Noen har fått kortere arbeidstid, andre har fått lengre arbeidstid. En av fire har fått endrede arbeidsoppgaver. Kun 20 prosent oppgir at ingen av disse har skjedd. En del har opplevd flere typer endringer, for eksempel både å ha fått endrede arbeidsoppgaver og beskjed om å jobbe hjemmefra.

Endringer i arbeidshverdagen som følger av koronaviruset. N=670.

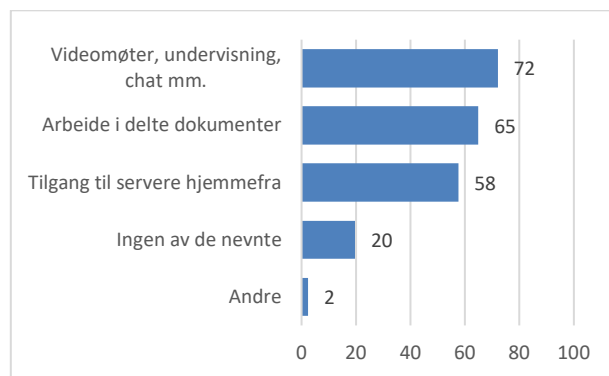
- Arbeidstakere innen undervisningssektoren oppgir oftere at de har fått endrede arbeidsoppgaver. Andelen er lavest innen vareproduksjon.
- Unge og arbeidstakere innen privat service (handel, transport og uteliv) har oftere fått redusert arbeidstid.
- Hjemmekontor er mest vanlig innen undervisningssektoren (høyest andel av alle), offentlig administrasjon og rådgivning, kommunikasjon og informasjonstjenester. Ikke overraskende gjelder dette langt færre i bransjer som privat service, helse- og sosialtjenester og vareproduksjon.
- Arbeidstakere med utdanning på høyere nivå er sterkt overrepresentert blant de som jobber hjemme. De som har grunnskole eller videregående skole som sin høyeste utdanning oppgir litt oftere at de ikke er berørt av noen av de tiltakene vi har spurt om.

Nye digitale løsninger tas i bruk

Hjemmekontor og krav om sosial distanse innebærer at møter avlyses og at kontakt med kolleger og andre må foregå på digitale plattformer. Mange på hjemmekontor gjør også at virksomhetene må finne praktiske løsninger for at arbeidstakerne kan få tilgang til virksomhetenes servere eller ha mulighet for å arbeide i samme dokument. Vi ønsket å undersøke hvor mange som bruker ulike typer digitale løsninger og hvordan arbeidstakerne vurderer disse løsningene.

Det store flertallet av norske arbeidstakere bruker digitale verktøy som gjør det enklere å jobbe hjemmefra. Av de vi spurte oppga 80 prosent at de brukte ett eller flere av de digitale virkemidlene vi spurte om. Det vanligste er digitale plattformer for videomøter. Kun 20 prosent oppgir at de ikke bruker noen av de tre typene løsninger vi har spurt om. Skjevhetene i utvalget (for mange i kontorjobber og med høy utdanning) gjør at vi nok overdriver disse andelen noe. Undersøkelsen viser likevel at dette er verktøy som i disse tider brukes av svært mange.

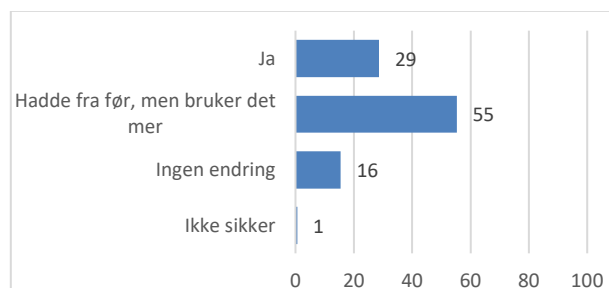
Hvilke av de følgende digitale verktøy bruker du i ditt daglige arbeid? N=670.

- Nesten alle arbeidstakere innen bransjer som undervisning, offentlig administrasjon og rådgivning, kommunikasjon og informasjon oppgir at de bruker denne typen verktøy. Men slike verktøy brukes i alle bransjer.
- Det er ingen forskjell etter alder i hvor vanlig det er å bruke slike verktøy.
- Det er klare forskjeller etter utdanningsnivå. Blant arbeidstakere med høyere utdanning er det knapt noen som ikke benytter denne typen verktøy i sitt daglige arbeid. I gruppen med grunnskole eller videregående skole som høyeste utdanning, er andelen som ikke bruker slike verktøy 39 prosent.

Digitale verktøy som gjør det mulig å jobbe hjemmefra har vært i bruk i mange år, men er blitt mer aktuelle i disse dager. Vi spurte arbeidstakerne om koronaepidemien har ført til økt bruk av slike verktøy. Svarene viser at bruken har økt markant. Kun 16 prosent sier at det ikke har vært noen endring.

Har koronaepidemien ført til at din virksomhet har tatt i bruk digitale verktøy i større grad enn tidligere? N=545.

I utdanningssektoren har nesten halvparten av arbeidstakere tatt i bruk nye verktøy som følge av koronaepidemien. Kun fem prosent sier at det ikke har vært noen endring.

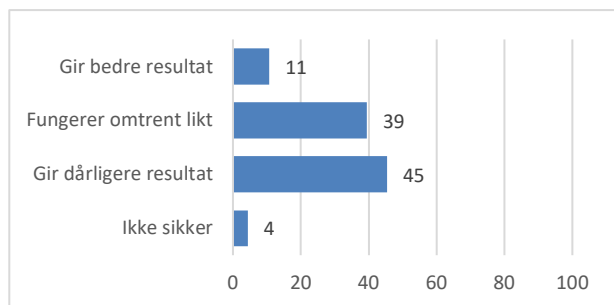
Digital undervisning og formidling

Vi stilte følgende spørsmål:

Har du i løpet av de siste to til tre ukene undervist, holdt foredrag eller formidlet på en annen måte enn tidligere gjennom Teams, Skype, Zoom eller lignende?

Om lag halvparten av de som bruker slike verktøy svarer at dette har de gjort. Antakelig har en del av de som svarte ja på dette spørsmålet, forstått spørsmålet som bredere enn undervisning og foredrag. De som svarte ja ble spurt hvordan formidlingen fungerer. Bare et lite mindretall mener at digital undervisning/formidling fungerer bedre enn undervisning/formidling ansikt til ansikt, mens 45 prosent sier at det fungerer dårligere. Arbeidstakere innen utdanningssektoren skiller seg ut ved å være mer kritisk til slik undervisning/formidling. Her sier 59 prosent at dette gir et dårligere resultat enn undervisning ansikt til ansikt.

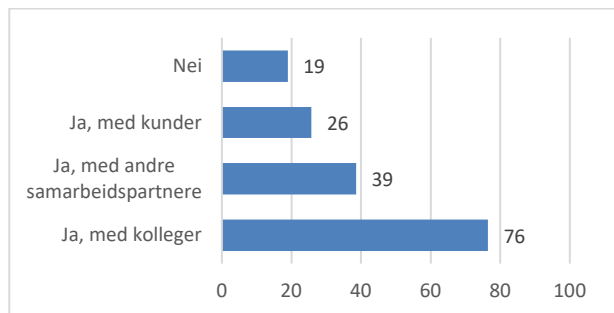
Hvordan synes du at digital undervisning/formidling har fungert sammenlignet med ansikt til ansikt? N=299.

Videomøter

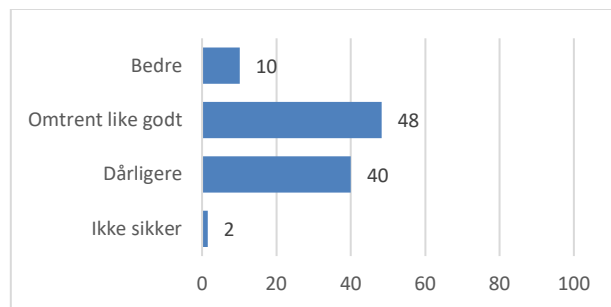
De som benytter digitale verktøy (80 prosent av arbeidstakerne i undersøkelsen) ble spurt om de har hatt videomøter og hvilke erfaringer de har med disse. Hele 81 prosent oppgir at de har hatt slike møter, og at det er mest vanlig å ha møter med kolleger.

Har du i løpet av de siste to til tre ukene deltatt i videomøter. N=545.

Digitale møter kan ha mange utfordringer. Vi spurte ikke detaljert om hvordan de legges opp, men ba arbeidstakerne sammenligne med fysiske møter. Om lag halvparten sier de fungerer omtrent like godt, 10 prosent mener videomøtene er bedre og 40 prosent at de er dårligere.

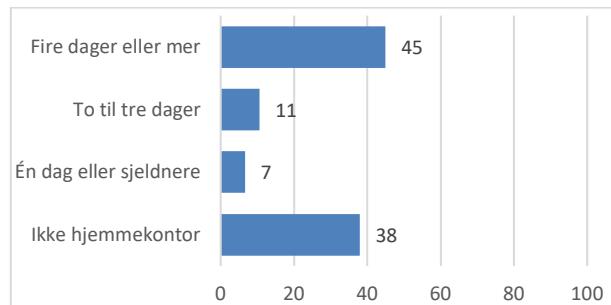
Hvordan synes du videomøter fungerer sammenlignet med fysiske møter? N=445.

Hjemmekontor er hverdagen for mange

Arbeidstakerne ble spurt hvor ofte de har jobbet hjemmefra i perioden etter at koronaepidemien førte til nedstenging av mange arbeidsplasser.

Hvor ofte har du i gjennomsnitt jobbet hjemmefra i en arbeidsuke siden midten av mars? N=670.

Nesten halvparten av de som svarte svarer at de har jobbet hjemmefra fire dager eller mer i uka, mens 11 prosent har jobbet hjemmefra to til tre dager i uka. Mange arbeidstakere er dermed sendt på hjemmekontor. Av de som svarte på undersøkelsen oppgir 38 prosent at de ikke har jobbet fra hjemmekontor.

Det er i hovedsak arbeidsgiver som har innført bestemmelser om hjemmekontor. Dette gjelder særlig når arbeidstaker tilbringer hele eller store deler av uka på hjemmekontoret.

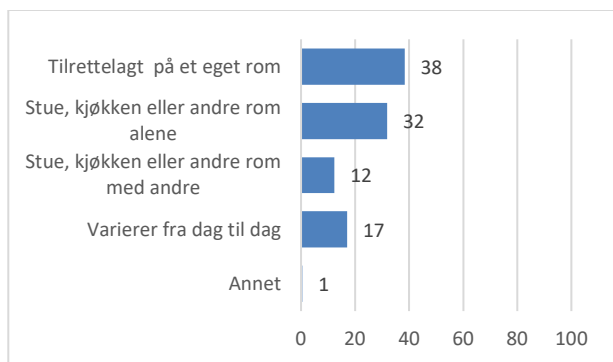
Alene eller med andre

Nesten halvparten av de som jobber hjemmefra, oppgir at andre i husstanden jobber hjemmefra. Dette er som oftest ektefelle/samboer, men kan også være andre.

Kun et mindretall har tilrettelagt arbeidsplass

Vi spurte de som jobber fra hjemmekontor hva slags type arbeidsplass de har. Svarene viser at 70 prosent sitter i et rom der de kan jobbe i ro, men at dette ikke nødvendigvis er tilrettelagt for kontorarbeid, en del jobber fra stue, kjøkken eller annet rom. 12 prosent oppgir at de sitter sammen med andre mens de øvrige sier at det varierer fra dag til dag. De eldste arbeidstakerne oppgir oftest at de har tilrettelagt arbeidsplass i eget rom.

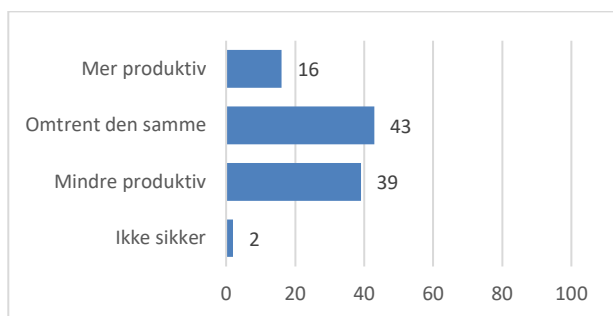
Hva slags arbeidsplass har du når du jobber hjemmefra? N=424.

Produktivitet

Arbeidstakere med hjemmekontor ble spurt hvordan de vurderer sin egen produktivitet sammenlignet med å være på arbeidsplassen. Et lite mindretall sier at de er mer produktive. De øvrige fordeler seg noenlunde likt på ingen forskjell og mindre produktive.

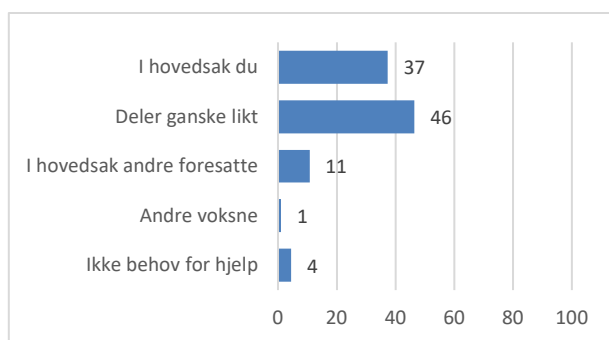
Hvordan vurderer du din egen produktivitet nå som du arbeider hjemmefra sammenlignet med når du utførte mer arbeid på arbeidsplassen? N=424.

Hjemmeskole og hjemmekontor

Koronaepidemien har også ført til at barn får undervisning hjemme. Selv om lærerne fortsatt underviser via digitale verktøy, innebærer hjemmeskole at foreldrene i større grad må følge opp barna. Om lag 30 prosent av de som jobber hjemmefra oppgir at de har barn i grunnskolealder. Disse fikk spørsmål om hvem som har ansvar for hjelp til skolearbeid. Flertallet bruker tid på å følge opp barnas skolearbeid. Kvinner oppgir oftere enn menn at de har hovedansvaret for oppfølgingen, og menn oppgir oftere at den andre forelderen/foresatte har hovedansvaret. Dette gjelder også arbeidstakere som oppgir at også ektefelle/samboer jobber hjemme. Det ser likevel ikke ut til at ansvar for barns skolearbeid gjør at arbeidstakere opplever seg som mindre produktive på hjemmekontoret.

I den grad barn trenger hjelp til skolearbeid i forbindelse med at skolen er stengt, hvem er det som i hovedsak hjelper til? N=445.

Fører krisen til nye arbeidsvaner?

Arbeidstakere som har tatt i bruk digitale verktøy og/eller hjemmekontor fikk spørsmålet:

På grunn av koronasituasjonen vil flere arbeidstakere måtte jobbe mer hjemmefra og det er tatt i bruk digitale løsninger som har gjort både arbeidet og kommunikasjon med andre enklere. Når verden er mer tilbake til det normale, tror du at du vil benytte disse løsningene mer enn det du gjorde før koronasituasjonen oppsto?

Et klart flertall svarer ja på dette spørsmålet. Noen grupper svarer oftere ja enn andre: ansatte innen undervisningssektoren og arbeidstakere med høyere utdanning. Det er ikke noen forskjeller etter alder og kjønn. Eldre arbeidstakere ser dermed ut til å være like innstilt på å endre arbeidsvanene som yngre.

Når verden er mer tilbake til det normale, tror du at du vil benytte disse løsningene mer enn det du gjorde før? N=558.

